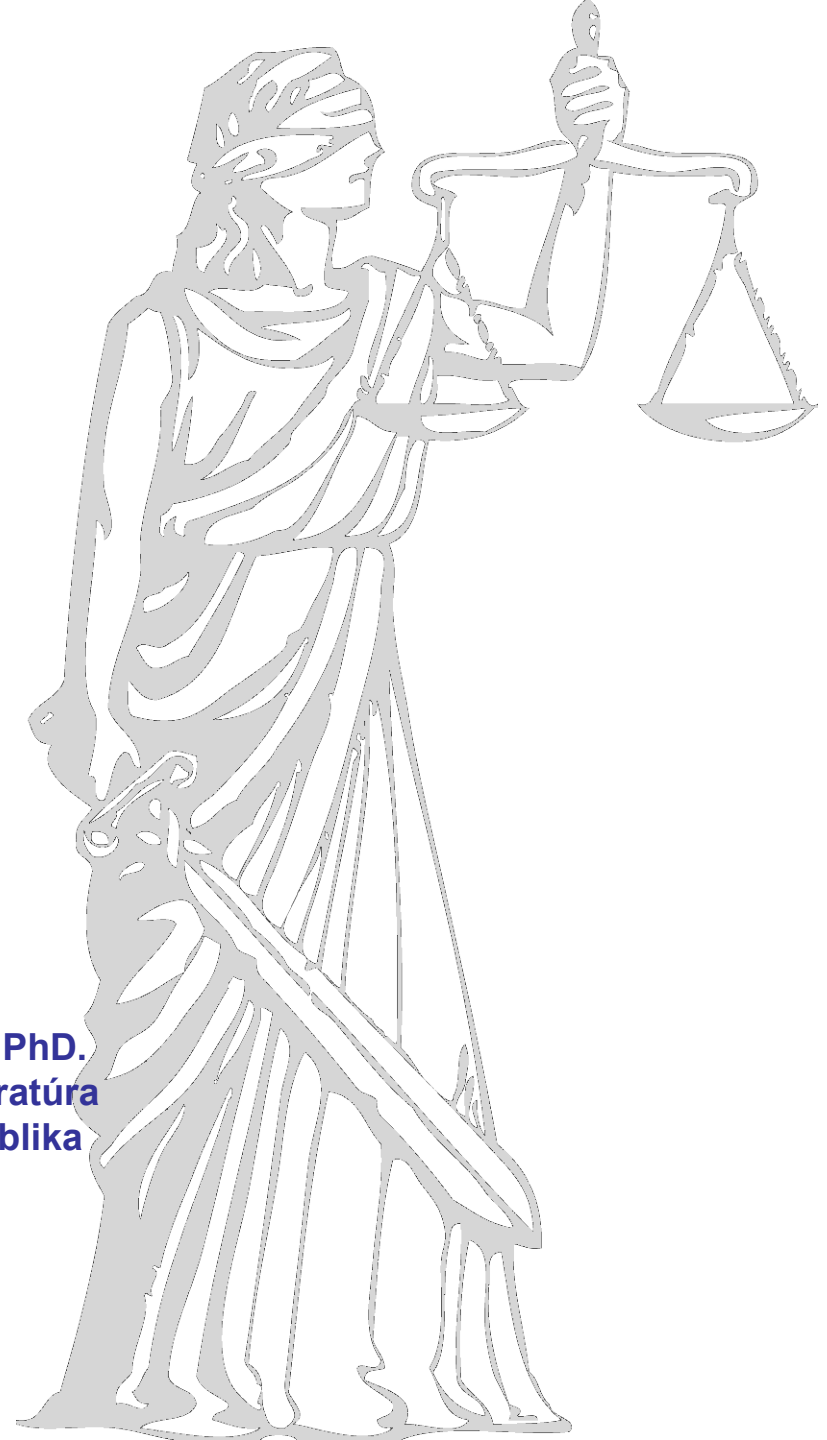

Zásada špeciality

konanie o odovzdaní
osoby na výkon trestu
(zák. č. 549/2011 Z. z.)

Alica Kováčová PhD.
Generálna Prokuratúra
Slovenská republika

Zásada špeciality – generálne

- **Výlučnosť aplikácie a realizácie úkonu/dôkazu/práva/postupu v trestnom konaní, pre ktoré boli žiadané /zabezpečené.**

Zásada špeciality pri odovzdaní osoby na VTOS **vo vzťahu k inému trestnému konaniu vedenému v tomto štáte(výlučnosť)**

- Slúži na **ochranu osoby**, ktorá bola odovzdaná z jurisdikcie dožiadaného štátu, **pred jej stíhaním/odsúdením**, podľa jurisdikcie štátu, do ktorého bola odovzdaná **za iný trestný čin** než za ten, pre ktorý bola odovzdaná, bez súhlasu štátu, ktorý osobu odovzdal.
- Ochrana pred účelovým konaním štátov, dosiahnuť takýmto spôsobom prítomnosť (dosažiteľnosť) osoby na stíhanie pre taký trestný čin, alebo na taký trest, vo vzťahu ku ktorým, by nebolo vydanie povolené.
 - *trest smrti*
 - *politické trestné činy*
 - *nábožensky, rasovo motivované*

Možnosť trestného stíhania za iné trestné činy, než pre ktoré bola osoba odovzdaná

Čl 21, ods. 1 zák. č. 549/2011 Z. z. / Čl. 18, ods. 1 RR

(1) Osoba, ktorá bola odovzdaná z iného členského štátu na výkon trestnej sankcie podľa tohto zákona, nesmie byť stíhaná, odsúdená, nemôže byť obmedzená jej osobná sloboda za trestné činy, ktoré spáchala pred odovzdaním, na ktoré sa odovzdané rozhodnutie nevzťahovalo.

Podmienky

- trestné činy iné ako v rozsudku, na ktorý bol uznaný a vykonaný
- trestné činy spáchané pred odovzdaním
- zásada špeciality – okamihom fyzického prebratia osoby na území SR

Bod 23) preambuly

- - V článku 18 ods. 1 sa uvádza, že s výhradou výnimiek uvedených v odseku 2 sa zásada špeciality uplatňuje len v prípadoch, keď bola osoba odovzdaná do vykonávajúceho štátu. Nemala by sa preto uplatňovať v prípadoch, keď osoba nebola odovzdaná do vykonávajúceho štátu, napríklad ak osoba ušla do vykonávajúceho štátu, Nie je relevantné, či bola osoba vydaná na trestné stíhanie , alebo na výkon trestu

Výnimky špecifikuje Zákon č. 549/2011 Z. z. v § 21 ods. 2

Výnimky zo zásady špeciality I

- § 21 ods. 2, Čl. 18, ods. 2 RR
- Ak bola osoba odovzdaná do SR zásada špeciality sa neuplatní, ak:
 - a) osoba sa po prepustení z väzby alebo výkonu trestu odňatia slobody zdržiava na území Slovenskej republiky viac ako **45 dní** napriek tomu, že ho mohla opustiť alebo sa dobrovoľne vráti na územie Slovenskej republiky potom, čo ho opustila,
 - b) za tento ďalší trestný čin **nemožno uložiť** trest odňatia slobody alebo ochranné opatrenie **obmedzujúce osobnú slobodu**,
 - c) trestné stíhanie nevedie k použitiu opatrenia obmedzujúceho osobnú slobodu

Výnimky zo zásady špeciality II

- d) osobe by mohol byť uložený trest alebo ochranné opatrenie, ktoré **nie je spojené s pozbavením osobnej slobody**, najmä peňažný trest alebo opatrenie namiesto tohto trestu, a to aj vtedy, ak by taký výkon predovšetkým výkonom náhradného trestu odňatia slobody viedol k obmedzeniu osobnej slobody,
- e) **osoba súhlasila s odovzdaním výkonu rozhodnutia** do Slovenskej republiky,
- f) **osoba po odovzdaní** do Slovenskej republiky **vyhlásila**, že sa výslovne **vzdáva** uplatnenia zásady špeciality podľa odseku 1 vo vzťahu k určitým trestným činom spáchaným pred jej odovzdaním, alebo
- g) justičný orgán **štátu pôvodu udelil súhlas** so stíhaním pre iné trestné činy spáchané pred odovzdaním alebo s výkonom trestu pre taký trestný čin.

Výnimky zo zásady špeciality II

- (3) Na **vyhlásenie** osoby k vzdaniu sa uplatnenia zásady špeciality podľa odseku 2 písm. f), **získanie súhlasu** justičného orgánu štátu pôvodu podľa odseku 2 písm. g) a na **konanie o žiadosti iného členského štátu**, ktorému bola odovzdaná osoba zo Slovenskej republiky na základe tohto zákona, so stíhaním alebo výkonom trestu odňatia slobody pre iný trestný čin spáchaný pred odovzdaním osoby, než ktorý bol predmetom odovzdaného rozhodnutia, sa **primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu. 5)**

Dodatočný súhlas

- Ak má byť osoba stíhaná pre trestný čin spáchaný pred vydaním, ktorý nebol predmetom pôvodného európskeho zatýkacieho rozkazu, alebo sa má voči nej vykonať trest odňatia slobody, alebo ochranné opatrenie, ktoré jej boli uložené súdom Slovenskej republiky pred jej vydaním, a nebol predmetom pôvodného európskeho zatýkacieho rozkazu, **a nenastala žiadna z podmienok uvedených v § 31 ods. 2)** súd požiada o dodatočný súhlas s trestným stíhaním alebo výkonom trestu.
- Žiadosť (§ 5 Z EZR) sa zasiela spravidla priamo vykonávajúcemu JO
- Za dodatočný súhlas podľa odseku 2 písm. g) sa považuje aj žiadosť vykonávajúceho štátu o prevzatie trestného stíhania vydanej osoby pre trestné činy spáchané na jeho území pred vydaním osoby. To isté sa vzťahuje aj na trestné oznámenie podané vykonávajúcim štátom.

Artur Leymann a Aleksej Pustovarov

- **Vec C-388/08 PPU**
- **návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 35 EÚ, podaný rozhodnutím Korkein oikeus (Fínsko) z 5. septembra 2008**
- **Zásada špeciality – Konanie o udelení súhlasu**
- ***Rámcové rozhodnutie Rady 2002/584, články 3, 4 a článok 27 ods. 2, 3 písm. g) a článok 27 ods. 4***

Artur Leymann a Aleksej Pustovarov II

▪ Predmet

- začatie prejudiciálneho konania (čl.35 EÚ)
 - Čl. 27 ods. 2 až 4 RR EZR - výnimky z aplikácie zásady špeciality
 - Výklad pojmu „ iný trestný čin, než ten pre ktorý bola osoba odovzdaná“

▪ Dôvody

- Odvolanie pánov Leymana a Pustovarova proti rozsudku, resp. konaniu, ktoré bolo podľa nich vedené nezákonne, pretože neboli do Fínska (viedlo trestné konanie) vydaní pre trestné činy, za ktoré boli odsúdení

Artur Leymann a Aleksej Pustovarov III

- **Prejudiciálne otázky:**
- **„1. Ako sa má vykladať výraz ‚iný trestný čin... ako... ten, pre ktorý bola [osoba] odovzdaná‘, použitý v článku 27 ods. 2 RR o EZR, presnejšie povedané, ktoré kritériá sú rozhodujúce pre posúdenie, či opis skutku, na ktorom je založená obžaloba, sa odlišuje od opisu skutku, pre ktorý bola osoba odovzdaná, do tej miery, že ide ‚o iný trestný čin‘ v zmysle článku 27 ods. 2, v dôsledku čoho sa pre trestné stíhanie vyžaduje súhlas podľa článku 27 ods. 3 písm. g) a článku 27 ods. 4?**
- **Totožnosť skutku vo vzťahu k právnej kvalifikácii / označenie trestného činu**

Artur Leymann a Aleksej Pustovarov IV

- **2. Má sa článok 27 ods. 2 rámcového rozhodnutia vykladať v tom zmysle, že konanie o udelení súhlasu podľa článku 27 ods. 3 písm. g) a článku 27 ods. 4 sa má uplatniť v situácii, keď v európskom zatykači, ako aj v konečnej obžalobe sa uvádzal závažný trestný čin súvisiaci s omamnými látkami, avšak opis skutku, na ktorom bola obžaloba založená, sa neskôr zmenil do tej miery, že predmetom obžaloby bol iný druh omamnej látky ako druh uvedený v zatykači?**
- **Totožnosť skutku vo vzťahu k aplikácii zásady špeciality**

Artur Leymann a Aleksej Pustovarov V

- **3. Ako sa má vykladať článok 27 ods. 2 rámcového rozhodnutia, podľa ktorého osoby, ktoré boli odovzdané, nie je možné trestne stíhať alebo odsúdiť, ako ani odňať im osobnú slobodu pre iný trestný čin, najmä vo vzťahu ku konaniu o udelení súhlasu upravenému v článku 27 ods. 4 a s ohľadom na ustanovenie článku 27 ods. 3 písm. c), podľa ktorého sa osobitné pravidlo neuplatní, ak trestné stíhanie nemá za následok uloženie opatrenia obmedzujúceho osobnú slobodu?**
- **Výklad osobitného pravidla vylučujúceho aplikáciu zásady špeciality v praxi**

Artur Leymann a Aleksej Pustovarov VI

- a) Majú sa uvedené ustanovenia v prípadoch, ktoré podliehajú konaniu o udelení súhlasu, **vykladať v tom zmysle, že nebránia podaniu obžaloby** pre dotknutý trestný čin, **súdnemu konaniu alebo vydaniu rozsudku** pred získaním súhlasu, **ak** obvinenému **nemá byť** pre podozrenie zo spáchania dotknutého skutku **uložené žiadne opatrenie** odnímajúce alebo **obmedzujúce osobnú slobodu**?
- b) Ako sa má posudzovať skutočnosť, že **trestné konanie**, ktoré má za následok obmedzenie osobnej slobody, sa týka **viacerých trestných činov**, z ktorých **jeden** trestný čin **podlieha** konaniu o **udelení súhlasu**? Je v tomto prípade potrebné vykladať vyššie uvedené ustanovenia v tom zmysle, že tieto ustanovenia nebránia podaniu obžaloby pre trestný čin, ktorý podlieha konaniu o udelení súhlasu, súdnemu konaniu alebo vydaniu rozsudku pred získaním súhlasu aj vtedy, ak obvinenému bolo v súvislosti so súdnym konaním uložené opatrenie obmedzujúce osobnú slobodu, pokiaľ toto obmedzenie má vzhľadom na zvyšné body obžaloby oporu v zákone?“

Dotknuté ustanovenia zák. č.549/2011 Z. z.

- § 21 ods.
 - **Osoba, ktorá bola odovzdaná z iného členského štátu na výkon trestnej sankcie podľa tohto zákona, nesmie byť stíhaná, odsúdená, nemôže byť obmedzená jej osobná sloboda za trestné činy, ktoré spáchala pred odovzdaním, na ktoré sa odovzdané rozhodnutie nevzťahovalo.**

- § 21 ods. 2, písm. c)
 - **c) trestné stíhanie nevedie k použitiu opatrenia obmedzujúceho osobnú slobodu,**

Dotknuté ustanovenia zák. č. 549/2011 Z. z.

- § 21 ods. 3) **získanie súhlasu**
- **primerane - zák. č. 154/2010 Z.z. § 32 Žiadosť o dodatočný súhlas**
 - Ak má byť osoba, ktorá bola **odovzdaná** do Slovenskej republiky z iného členského štátu s uplatnením zásady špeciality stíhaná pre **trestný čin spáchaný pred vydaním**, ktorý nebol predmetom pôvodného rozsudku, alebo má táto osoba **vykonať trest** odňatia slobody, ktorý jej bol **uložený súdom Slovenskej republiky pred jej odovzdaním**, a **nebol predmetom pôvodného rozsudku a nenastala žiadna z podmienok uvedených v § 21 ods. 2**, súd požiada vykonávajúci justičný orgán o dodatočný súhlas s trestným stíhaním alebo výkonom trestu odňatia slobody.

Artur Leymann a Aleksej Pustovarov VII

▪ Rozsudok

- 1. Na účely určenia, či ide o „iný trestný čin“ ako ten, pre ktorý bola osoba odovzdaná v zmysle článku 27 ods. 2 RR o EZR, ktoré vyžaduje konanie o udelení súhlasu uvedené v článku 27 ods. 3 písm. g) a článku 27 ods. 4 tohto RR, treba overiť, či znaky skutkovej podstaty trestného činu podľa zákonného opisu tohto trestného činu spáchaného vo vydávajúcom členskom štáte sú znakmi skutkovej podstaty, pre ktoré bola osoba odovzdaná, a či existuje dostatočná zhoda medzi údajmi uvedenými v zatykači a údajmi uvedenými v neskoršom úkone v konaní. Zmeny okolností týkajúcich sa času a miesta sú prípustné, ak vyplývajú z dôkazov predložených počas konania vedeného vo vydávajúcom členskom štáte v súvislosti s postupom opísaným v zatykači, **ak nemenia povahu trestného činu a ak nie sú dôvodom pre odmietnutie výkonu EZR na základe článkov 3 a 4 uvedeného RR.**

Artur Leymann a Aleksej Pustovarov VIII

- **Rozsudok**
- **2. Vzhľadom na také okolnosti, ako sú okolnosti v pôvodnom konaní, nemôže zmena opisu trestného činu týkajúca sa dotknutej kategórie omamných látok sama osebe charakterizovať „iný trestný čin“ ako ten, pre ktorý bola osoba odovzdaná v zmysle článku 27 ods. 2 rámcového rozhodnutia 2002/584.**

Artur Leymann a Aleksej Pustovarov IX

▪ Rozsudok

- 3. Výnimku uvedenú v článku 27 ods. 3 písm. c) RR 2002/584/JHA treba vykladať v tom zmysle, že ak ide o „iný trestný čin“ ako ten, pre ktorý bola osoba odovzdaná, musí byť súhlas vyžiadaný v súlade s článkom 27 ods. 4 tohto RR a získaný, ak je potrebné vykonať trest alebo opatrenie spojené s odňatím slobody. Osoba, ktorá bola odovzdaná, môže byť stíhaná a odsúdená za takýto trestný čin pred získaním súhlasu, ak počas trestného stíhania za tento trestný čin alebo v rozsudku o ňom nebolo uložené nijaké opatrenie obmedzujúce slobodu. Výnimka uvedená v tomto článku 27 ods. 3 písm. c) však v každom prípade nebráni tomu, aby osoba, ktorá bola odovzdaná, podliehala opatreniu obmedzujúcemu slobodu pred získaním súhlasu, ak je toto obmedzenie podľa zákona odôvodnené ostatnými bodmi obžaloby uvedenými v EZR.

Zákon č. 549/2011 Z. z.

- **Zásada špeciality**
 - **JO SR ako vykonávajúci**
 - **§ 16 Dôvody odmietnutia**
 - **k) nebol udelený súhlas štátu pôvodu so stíhaním pre iné trestné činy spáchané pred odovzdaním alebo s výkonom trestu pre taký trestný čin podľa § 21 ods. 2 písm. g),**

- **Otázky ?**

- **Ďakujem za pozornosť!**